

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrosancti Nominis Iesv Cvltvs Et Miracvla

Stengel, Carl

Augustae Vindellicorum, 1613

Nomen Iesv noui anni exordium consecrat, progressumq[ue] faustum ac futuram felicitatem designat. Cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49813](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49813)

NOMEN IESV, NOVI ANNI
EXORDIVM CONSECRAT, PRO-
gressumque faustum, ac futu-
ram felicitatem de-
signat.

CAPVT V.

Nomen IESV anni principium ornat, Calen-
dis enim Ianuarij Christo fuit impositum.
Primus verò Ianuarij, & totius anni dies. ce-
lebris erat priscis Romanis quem communi
omnium lætitia festum agebant: adè quidem vt hoc
die, supra quam alias vnquam, munificos, liberalèsue
exhibere se, pro more haberent, haud dubiè, ideò, vt
hæc anni felicia auspicia, felicioris decursus eiusd
quoddam signum essent, & sic omnia grata forent. Hu-
ius moris meminerunt auctores cum primis graues:
Suetonius Tranquillus in suo Octauio Cæsare sic in-
quit: *Equidem Romani, & omnes ordines, Calendis Ia-
nuarij strenam in Capitolio etiam absenti Casari confere-
bant.* Idem suo tempore vsitatum fuisse tradit Plinius,
& dicit morem tunc receptum fuisse, vti & nunc est re-
ceptus, vt inuicem hoc die amici munera strenasq; da-
rent, vnde liquet dudum in orbe inoleuisse ritum istum.
Hinc Ouidius canit:

At cur læta tuis dicuntur Verba Calendis?

Et damus alternas, accipimusq; preces?

Ianum Deum interrogat, qui & Ianuarius mensis bi-

Cur pri-
mus anni
dies in
tanta ob-
seruati-
one priscis
illis fue-
rit.

*Plin. lib.
28. cap. 2.*

*Ouid. 1.
Fast.*

frons ref. tri solitus, & quaerit, cur in Calendis ipsius omnes inuicem se salurent, & munera mittant? Respondet:

Omnia principiis, inquit, inesse solent.

Prospera lux oritur, linguis, animusq; fauete.

Nunc dicenda bono, sunt bona verba die.

Apud alias quoque gentes in his Calendis Ianuarij multae superstitiones obseruabantur, quae damnantur in decretis c. si quis Calendas 26. q. 7. Magnus quoque Tamerlanus hunc diem ea caremonia celebrare solebat, vt Sacerdos *nomen ipsius Principis* aurea tabula inscriptum coram omnibus principibus, & populo alta voce pronuntiaret: quod cuncti audientes in faciem proci-
debant.

Porro Calendas Ianuarij totius anni initium Numa Pompilius H. Romanorum Rex instituit: eoq; die Consules designati Reipublicae Imperium primo capessabant: cum purpura enim, & fascibus noui magistratus in publicum procedebant, consulatusque sui manus in Senatu auspicabantur: sicut Ouidius cecinit primo Fastorum:

Iamq; noui praecunt fasces, noua purpura fulget,

Et noua conspicuum pondera sentit ebur.

Quis pri-
mam an-
ni diem
Cal. Ian
institue-
rit?

Hilaret.
Mos Gal-
lorum
qualis?

Picard. in
celtop.
lib. 1.

Author quidam natione Gallus, refert Magorum seu Sacrificulorum nationis suae, (Druidae sunt) morem priscum: Nimirum Calendis Ianuarij sub Vesperum omnes hortabantur, vt syluam pariter petentes e quercubus viscum adferrent, quem falcula abscindebant aurea. Adhortantium autem haec vox erat: *Auguy, l'anneuf.* Id est: *Ad viscum, annus nouus.* Cuius meminit Ouidius, referente Picardo in sua Celtopedia, hoc versu:

Ad viscum Druidae, Druidae clamare solebant.

Addit P. Hilaretus, hunc morem his temporibus adhuc in usu esse, in quibusdam Galliae locis, vbi a vespero, in mane in has personant voces: *Ad viscum, annus nouus.* Peruasum enim habebant illi, vt si Dijs suis visco litarent,

aurea,

aurea felice exciso, omnia sibi ex animi sententia anno illo toto prospere successura.

Si ita est, quod fausti illi dies, felicesq; anni, operibus bonis, mutis precibus, mutuisque muneribus ac orationibus sanctis largiebantur, quis quæso felicior quam liberalissimus Deus noster concedere queat, qui solus sua munificentia supplere defectus nostros, ac subvenire miseris valet: qui que aureo suo nomine, ac numine Calendis ipsis anni mundum quantumvis immerentem quotannis donat.

Proponitur igitur in ipsis anni foribus IESV sanctissimum nomen, ut omnia in nomine IESV faciamus, quæcunque toto anno facienda sunt. Præcedat annos nostros, præcedat opera, & iter vitæ nostræ IESVS, prospere cuncta cedent. Iuxta illud Psalmi 67. *Prosperum steter faciet nobis Deus salutarium nostrorum*; siue Deus salutis nostræ; id est, IESVS, D. Hieronymus vertit; Portabit nos Deus salutis nostræ. O felicem hominem, quem Deus salutis per totum annum sine morbo peccati portat, iuvat, ac tuetur. O salutiferum anni initium quod salutis decoratur nomine? Neque verò aureus deest color, quo cordibus inscribatur. Aureus gemmisque pretiosior ille sanguis, quem in circumcissione Christus fudit; servatoris scribendo nomini præclarus est color. *Omne* (ait Paulus) *quodcunque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini nostri IESV Christi, gratias agentes Deo & Patri per ipsum, &c.* Nomen igitur IESV, id est, Salvatoris, in exordio anni ante oculos ponitur, ut animæ salutem toto anno procurandam esse meminimus. Circumcissioni nomen adiungitur salutis, ut sciamus vitia, effrænatasque animi appetitiones rescindendas esse; si salutem, bonumque annum consequi velimus. Diem Circumcissionis, anni boni diem nominamus. Anno autem nomen non scientia imponit, (qualis enim futurus sit, bonusne, an malus, quis hominum novit?) sed desiderium. Bonum desideramus

annum:

Applicatio aureæ
folculæ
ac visci.

Omnia
in nomi-
ne IESV
facienda
opera.
Psal. 67.
D. Hieron.

Ad Col. 3.

Animi
salus to-
to anno
procu-
randa.

Qui bonum annum desiderat, bonus ipse sit.

D. Aug. ser. 13. de Verbis Domini
Bonum omnia esse volumus, quæ pos-
sidemus.

Nibil habere volumus malum, præter nos.

Psal. 33.

annum : fertilem, salubrem, ideoq; bonum appellamus. Qui bonum desiderat annum, non cuticulam, sed salutem animi curet, vitia circuncidat, sitq; ipse bonus. Non potest bono viro malus annus contingere, quicquid enim mali euenit, conuertit in bonum.

At nos bonum annum desideramus, bonum agrum, bonum pallium, bonas aedes, denique cetera omnia bona habere volumus; boni ipsi esse nolumus. Si res quas possidebimus malas, possemus conuertere in bonas, faceremus protinus: nos ipsos malos, cum facile possumus transferre in bonos, facere recusamus. Hac de re Augustinum dicentem audiamus. *Bona* (inquit ille) *vis habere, & bonus non vis esse. Quid enim est quod velis habere matrem? dic mihi, nihil omnino. Non uxorem, non filium nec filiam, non seruum, non ancillam, non villam, non tunnicam postremo non caligam: & tamen vis habere malam vitam; Rogo te, præpone vitam tuam caligæ tuæ. Si tibi possent respondere bona tua, quibus est plena domus tua, nonne & tibi clamarent? sicut tu nos bona vis habere, sic & nos volumus habere bonum Dominum* Hæc Augustinus. Si ergo annus ipse respondere nobis posset, nonne & ipse clamaret, sicut vos ô homines me bonum esse cupitis, sic & ego bonos vos esse desidero. Nolo mea bonitate vestram pascere improbitatem, nolo mea vbertate vestram nutrire superbiam, nolo meis messibus, meis fructibus, vino, oleoq; meo vestra alere flagitia. Annum bonum habere cupitis? bonus ero si vos quoq; boni sitis, si spiritalem circumcisionem suscipiatis, si augustissimum nomen IESU in circunciso, ac dolato corde, veluti tabula, amoris affectibus, veluti litteris aureis depingatis, si in salutem animi toto pectore incumbatis. *Quis est homo qui vult vitam, diligit dies videre bonos? rogar vates Psal. 33. Deinde quid agendum sit, vt dies videamus bonos, subiicit. Prohibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum: diuerte à malo, & fac bonum, inquire pacem, & persequere eam.* Annos bo-

nos, diesq; bonos vis videre? hæc præsta. *Diuertere à malo, & fac bonum*, hoc est, esto bonus. At scito dies, annosque bonos non in terra, sed in cælo verè reperiri. *Nolite* (inquit D. Augustinus) *quærere in hoc seculo vitam*, *D. Aug. & dies bonos, & ubi boni esse non possunt, &c.* Non possunt dies huius seculi boni esse, quia laboribus, & ærumnis carere non possunt. Boni tamen erunt, si bona in illis opera patremus, per quæ veluti per gradus ad dies illos verè bonos, qui perpetua gloriæ luce illustrantur, ascendamus. Vis bonos hos videre dies? Dei mandata diligenter observa. *Tunc* (vt Augustinus ait sermone citato) *bona fronte dices Domino, Feci quod iussisti, redde quod promisisti.*

Perpende in super, quomodo Sol splendidissimus, Calendis Ianuarij, in benignissimo signo nominis IESV solarem annum inchoat. Benignissimè autem ex signo salutis, salutem in terras influit, & coronæ boni faustiq; anni benedicit: iuxta illud Psal. 64. *Benedices coronæ anni benignitatis tuæ, & campi tui replebuntur vbertate.* Congruunt hæc omnia nostro Soli. Suo ille benigno influxu, coronat annum, id est, spiritualibus temporalibusque frugibus, fructibus, herbis, floribusque veluti corona exornat. O illos beatos, qui solarem Christi amplectuntur annum, Lunarem mundi execrantur. Etenim annorum lunares quidam dicuntur, alij solares. Lunares annos Lunæ, solares solis cursus efficit. Spiritualiter quoque Lunares annos habent quidam, solares alij, Lunares, infautique eorum anni sunt, qui inconstantis, vagæque lunæ, id est mundi cursum, prauosque mores sequuntur. Solares annos faustosq; illi habent, qui fulgentissimi solis Christi cursu & exemplo, actiones suas metiuntur. Verendum tamen ne in quosdam verba illa Psal. 89. quadrent; *Anni nostri sicut aranea meditantur.* Vt enim aranea inanem, fragilemque telam, ad muscarum capturam meditatur, & ad inutili telam contexamdam se euiscerat atque exhaurit, ita

Dies boni in cælo
D. Aug.
ser. 39. de
verbis Do-
mini.
Non pos-
sunt esse
boni se-
culi huius
dies.

Sol in
signo no-
minis Ie-
sv annū
inchoat.

Psal. 89.
Anni no-
stri sicut
aranea
meditan-
tur.

Suetonius
cap. 3.
 Domi-
 tianus
 Impera-
 tor mu-
 scas cap-
 tabat.

nos ijs, quibus viuimus annis, aranearum telas medita-
 mur, inanibus negotijs, inutilibus perniciosisque labo-
 ribus vitam impendimus: vt muscas, id est, res caducas,
 breuique perituras irriteriamus, nos ipsos euisceramus,
 atque exhaustimus. Quis non miretur Domitium
 orbis Imperatorem, non armatos hostes, sed muscas in-
 sectantem? *Inter inuicia principatus* (ait Suetonius in vi-
 ta Domitiani) *quotidie secretum sibi horarum sumere so-*
lebat; nec quidquam amplius, quam muscas captare, ac
stylo præacuto configere, &c. Miraris imperatorem mu-
 scas captantem? mirare quoque Christi num res tem-
 poris puncto præeruolantes totis viribus consecran-
 tem. Hoc igitur sit munus nostrum, hoc studium, s lu-
 tem nostram toto anno, totoque vitæ huius tempore
 diligentissimè curare, & quæ ad illam comparandam
 opus sunt (quod nomen ipsum IESV faciendum monet)
 toto conatu persequi.

NOMEN IESV IN TITVLO
 CRVCIS POSITVM, TOTI TERRA-
 rum orbi innotuisse.

CAPVT VI.

Plut. lib.
problem.
 Romani
 Deum

Romani Deum Romæ tutelarem nominare
 nefas duc bant Sic enim scribit Plutarchus.
Cur Deum illum, cuius in tutela urbem esse
dicunt, siue masculus is, seu femina est, & di-
cere & quarere, & nominare nefas esset, hoc enim ita esse,

religio